

กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม

แผนกสามัญศึกษา เขต 5

The Strategies for Academic Administration According to Tisikkhā Principles
in Phrapariyattidhamma Schools, General Education, Region 5

พระศราวุธ วชิรปัญญา, Phra Sarayut Wachirapanyo¹

E-mail: watintraram20@gmail.com

พระมหาพิสิฐ วิสิฐรูปปัญญา, Phramaha Phisit VistÚtÚhapaññā²

E-mail: Pisit.sueb@mcu.ac.th

ประจิตร มหาหิง, Prachitr Mahahing²

E-mail: prachitr84@gmail.com

Received: March 02, 2022 Revised: June 10, 2022

Accepted: June 10, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 2) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 3) เพื่อประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูและคณะกรรมการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จำนวน 148 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ PNI modified

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 พบว่า ระดับปฏิบัติการบริหารงานวิชาการในสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก และความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญมากที่สุด และมี

¹ สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, วิทยาลัยสงฆ์ขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, วิทยาเขตขอนแก่น/ Program in Buddhist Educational Administration, Faculty of Education, Khonkaen Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khonkaen Campus.

² อาจารย์ สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น/ Lecturer Program in Buddhist Educational Administration, Faculty of Education, Khonkaen Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khonkaen Campus

ความเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา ก่อน ซึ่งพิจารณาตามค่าดัชนี PNImodified พบว่า อันดับ 1 คือ ด้านที่ 4 ด้านการนิเทศการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านที่ 1 ด้านการจัดการหลักสูตรแผนการเรียนรู้ และอันดับสุดท้ายคือ ด้านที่ 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

2. ผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 พบว่า กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 ที่มีองค์ประกอบและจำนวนของ 1 วิสัยทัศน์, 5 พันธกิจ, 5 เป้าประสงค์, 5 ประเด็นยุทธศาสตร์, 69 กลยุทธ์

3. ผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 พบว่า ผลการประเมินความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 อยู่ในระดับมากที่สุด และความเหมาะสมของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

คำสำคัญ : กลยุทธ์, การบริหารงานวิชาการ, หลักไตรสิกขา, โรงเรียนพระปริยัติธรรม

Abstract

The objectives of this dissertation were: 1) to study the present condition, desirable conditions, and needs of academic administration in Phrapariyattidhamma Schools (General Education), Region 5; 2) to develop a strategy for academic administration according to the Tisikkhā principles (Threefold Learning) in Phrapariyattidhamma schools (General Education), Region 5; 3) to assess the strategies of academic administration according to the Tisikkhā principles in Phrapariyattidhamma schools (General Education), Region 5. This study was carried out by means of mixed-method research, both quantitative and qualitative research. The sample group included 148 teachers and committees in the Phrapariyattidhamma Schools. The tools used were a semi-structured questionnaire and an interview form. The obtained data were analyzed by the following statistics: Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, and PNImodified.

The research results were as follows:

1) The present condition, desirable conditions, and needs of academic administration in Phrapariyattidhamma Schools (General Education), Region 5: the level of academic administration in the present condition and desirable conditions overall were statistically rated at a high level as. However, the needs were most important, but there was an urgency to develop the needs first. In considering the PNImodified index value, it was found that the first place was in the fourth aspect, 'Instructional supervision,'

followed by the first aspect, ‘curriculum management and the learning plan,’ and the last one was the second aspect, ‘teaching and learning management.’

2) The development results of the strategy for academic administration according to the *Tisikkhā* principles in Phrapariyattidhamma schools (General Education), Region 5 indicated the strategy consisted of one vision, five missions, five goals, five strategic issues, and 69 strategies.

3) The assessment results of the strategies of academic administration according to the *Tisikkhā* principles in Phrapariyattidhamma schools (General Education), Region 5 revealed the feasibility and appropriateness of the academic administration strategy according to the *Tisikkhā* principles in the Phrapariyattidhamma Schools were at the highest level.

Keywords: Strategies, Academic Administration, *Tisikkhā* Principles, Phrapariyattidhamma Schools

บทนำ

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 5 ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน และแม่ฮ่องสอน เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562 ซึ่งในมาตรา 5 และมาตรา 7 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมไว้ว่า 1) เพื่อให้การศึกษาพระปริยัติธรรมเป็นไปตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในพระไตรปิฎก โบราณราชประเพณี และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ 2) เพื่อให้พระภิกษุและสามเณรมีการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ให้เกิดการพัฒนาจิตใจและปัญญา และมีการรักษาพระธรรมวินัยให้เป็นไปอย่างถูกต้องดั่งงามโดยเคร่งครัด เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาแก่พุทธศาสนิกชนทั่วไป และ 3) เพื่อให้พุทธศาสนิกชนนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างถูกต้อง³ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 5 มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 40 โรงเรียน ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามวิสัยทัศน์ที่ว่า “มุ่งพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสถานศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียน โดยการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษา ครูบุคลากร การเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์ตามจุดเน้นของการจัดการศึกษาโรงเรียนที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ” ซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาภายในกลุ่มให้มีคุณภาพ สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมพบปัญหาในหลายด้าน ซึ่งจากการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบที่สามมีโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคเหนือตอนบน ได้แก่ เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน น่าน พระยาเขียงราย แพร่ จำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 49 แห่ง ได้รับการรับรองจำนวน 26 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 53.06 และไม่ได้

³ “พระราชบัญญัติ การศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562”, *ราชกิจจานุเบกษา*, 136 (เมษายน 2562) : 12-13.

รับรองจำนวน 23 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 46.94⁴ นอกจากนั้น ผลการประเมินยังพบว่า มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาทั้ง 3 ด้าน ไม่ได้คุณภาพมาตรฐาน คือ ด้านผู้เรียน ด้านครูผู้สอน และด้านผู้บริหาร⁵ จากผลการประเมินดังกล่าว เมื่อพิจารณา พบว่า มีความสอดคล้องกับผลการประเมินตนเองของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 ที่พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำกว่ามาตรฐาน ความสามารถในการเรียนรู้และการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนต่ำ ขาดเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อต่อการเรียนการสอนในยุค 4.0⁶ ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การบริหารศึกษาของสถานศึกษาดังกล่าวเตือนให้ตระหนักถึงปัญหาอันเกิดจากการบริหารการศึกษาโดยเฉพาะการบริหารด้านวิชาการในด้านมาตรฐานหลักสูตรผู้เรียนเป็นต้น กระบวนการเรียนการสอนสะท้อนให้เห็นว่า ยังปรับตัวได้ไม่ดีพอและมีข้อจำกัดทั้งผู้เรียน ผู้สอน และเทคโนโลยีทางการศึกษา (Dysfunctions)

จากเหตุปัจจัยและผลการประเมินผลคุณภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กำลังเผชิญกับปัญหาคุณภาพทางการศึกษาอันเป็นผลเนื่องเพราะการบริหารการศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านวิชาการ บุคคล กิจการ นักเรียน การเงินและวัสดุ เป็นต้น หลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะคณะสงฆ์พยายามแสวงหาทางเลือก (Alternative Approach) ไม่ให้สุดโต่งระหว่างระบบการบริหารการศึกษาแบบเก่า(คณะสงฆ์) และแบบใหม่ ยิ่งไปกว่านั้น ผลการประเมินยังสะท้อนถึงปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ที่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมายได้ ซึ่งการที่จะพัฒนาโรงเรียนให้บรรลุผลทั้งด้านผู้เรียน ด้านครูผู้สอนและด้านผู้บริหาร จำเป็นต้องพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารให้เป็นผู้ที่พัฒนาแล้ว ซึ่งในพระพุทธศาสนาเรียกว่า ภาวิต แปลว่า ผู้ที่เจริญแล้ว⁷ ผู้ที่จะเจริญได้ต้องได้รับการพัฒนาให้เป็น ภาวิตัตตะ คือ ผู้มีตนอันเจริญแล้ว ดังที่กล่าวว่า พระพุทธเจ้าเป็นภาวิตัตตะ คือ ผู้มีตนพัฒนาแล้ว โดยพัฒนาใน 4 ด้าน คือ 1) ภาวิตกาโย (มีกายอันพัฒนาแล้ว) 2) ภาวิตสิโล (มีศีลอันพัฒนาแล้ว) 3) ภาวิตจิตโต (มีจิตอันพัฒนาแล้ว) 4) ภาวิตปัญญา (มีปัญญาอันพัฒนาแล้ว)⁸ กระบวนการพัฒนาเพื่อให้เกิดผู้ที่มีตนอันเจริญแล้ว หรือการพัฒนาสมรรถนะนั้น ในทางพระพุทธศาสนา พระพุทธองค์ทรงใช้หลักพัฒนาในด้านศีล ด้านสมาธิ และด้านปัญญา ซึ่งเรียกว่า ไตรสิกขา อันมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ 1) อธิศีลสิกขา⁹ เป็นข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมในทางความประพฤติ โดยการฝึกอบรมศีลนั้น มุ่งเน้นที่การสำรวมเพื่อให้เกิดความบริสุทธิ์ในการกระทำเป็นเกราะ

⁴ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, รายงานข้อมูลโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: กองพุทธศาสนา, 2556).

⁵ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, รายงานข้อมูลโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: กองพุทธศาสนา, 2552), หน้า 1-13.

⁶ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5, รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2563, รวบรวมสรุปโดย พระศราวุธ วชิรปัญญา (ทวีชัย), (สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5), 2564.

⁷ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต), “หลักแม่บทของการพัฒนาตน” รวมธรรม สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตฺโต), [ออนไลน์], แหล่งที่มา : [https://www.payutto.net/book-content/\[1 ธันวาคม 2563\]](https://www.payutto.net/book-content/[1 ธันวาคม 2563]).

⁸ ชุ.จ. (ไทย) 30/148/71.

⁹ ชุ.ม. (ไทย) 29/10/48.

กัณนิเทศทั้งหลายที่จะก่อให้เกิดความเดือดร้อน และการเบียดเบียน¹⁰ 2) อธิจิตสิกขา เป็นข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมจิตเพื่อให้เกิดคุณธรรม มีสติสัมปชัญญะ เป็นต้น¹¹ 3) อธิปัญญาสิกขา เป็นข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมปัญญาเพื่อให้เกิดความรู้แจ้ง¹² ดังนั้น การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 5 ตามกระบวนการไตรสิกขา จะเป็นการพัฒนา 1) ด้านศีล ด้วยการเว้นชั่ว ประพฤติดี ปฏิบัติหน้าที่เพื่อความปกติสงบเรียบร้อย ไม่ทำให้ตนและผู้อื่นเดือดร้อน 2) ด้านสมาธิ ฝึกฝนหรืออบรมจิตใจให้เหมาะสม ตั้งมั่นในลักษณะที่พร้อมจะปฏิบัติงาน คือ พิจารณาความเป็นจริง เพื่อเป็นพื้นฐานของการเจริญปัญญา การฝึกบังคับจิตใจให้ตั้งมั่นโดยระลึกรู้ตัว 3) ด้านปัญญา ฝึกฝนอบรมในการพิจารณาสิ่งทั้งปวงให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้องตามความเป็นจริง¹³

จากปัญหาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่คุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษายังไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคม การจัดการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับบริบทที่ควรจะเป็น การดำเนินการด้านการบริหารจัดการ และการจัดการศึกษา ยังไม่มีทิศทางการพัฒนา ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จึงสนใจศึกษากลยุทธ์การบริหารการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จำนวน 40 โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน และแม่ฮ่องสอน ตามหลักไตรสิกขา ได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา เพื่อศึกษาสภาพปฏิบัติการ สภาพปัญหาและแสวงหาทางเลือกเชิงบริหารการศึกษา โดยเฉพาะการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 ให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ อันเป็นแนวทางพัฒนาประเทศให้มีความเจริญ มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5
3. เพื่อประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยการใช้เชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จำนวน 18 โรงเรียน กำหนดกลุ่ม

¹⁰ ชู.ป. (ไทย) 31/40/606.

¹¹ ชู.ม. (ไทย) 29/10/49.

¹² ชู.ม. (ไทย) 29/10/49.

¹³ บุญมี แทนแก้ว, *จริยศาสตร์*, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2539), หน้า 198.

ตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ (Krejcie & Morgan) จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 148 รูป/คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่า $PNI_{modified}$ และทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) สำหรับการศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์ (Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ตามหลักแบบอุปนัยวิธี (Inductive Method)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 โดยในสภาพปัจจุบัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อระดับปฏิบัติการบริหารงานวิชาการ ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการวัดผลและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการจัดการหลักสูตร แผนการเรียนรู้ ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน และด้านการนิเทศการเรียนการสอน ตามลำดับ และในสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวัดผลและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการจัดการหลักสูตรแผนการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการเรียนการสอน และด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน ตามลำดับ โดยเมื่อเรียงลำดับตามความสำคัญของความต้องการความจำเป็น โดยระบุความต้องการความจำเป็นที่มีความสำคัญมากที่สุด และมีความเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนาก่อน ซึ่งพิจารณาตามค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ในที่นี้ พบว่า อันดับ 1 คือ ด้านที่ 4 ด้านการนิเทศการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านที่ 1 ด้านการจัดการหลักสูตรแผนการเรียนรู้ และอันดับสุดท้ายคือ ด้านที่ 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

1.1 ด้านการจัดการหลักสูตรแผนการเรียนรู้ โดยรวม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการจัดการหลักสูตรแผนการเรียนรู้ในสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่า ศิลสิกขา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ จิตสิกขา และด้านปัญญาสิกขา ตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการจัดการหลักสูตรแผนการเรียนรู้ในสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และพบว่า ศิลสิกขา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ จิตสิกขา และปัญญาสิกขา ตามลำดับ เมื่อเรียงลำดับตามความสำคัญของความต้องการความจำเป็น โดยระบุความต้องการความจำเป็นที่มีความสำคัญมากที่สุด และมีความเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนาก่อน ซึ่งพิจารณาตามค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ในที่นี้ พบว่า อันดับ 1 คือ ด้านที่ 3 ด้านปัญญาสิกขา รองลงมาคือ ด้านที่ 2 ด้านจิตสิกขา และอันดับสุดท้ายคือ ด้านที่ 1 ด้านศิลปสิกขา

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนในสภาพปัจจุบัน โดยรวม อยู่ในระดับมาก และพบว่า จิตสิกขา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ศิลสิกขา และปัญญาสิกขา ตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนในสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวม อยู่ในระดับมากและพบว่า จิตสิกขา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือปัญญาสิกขา และศิลปสิกขา ตามลำดับ เมื่อเรียงลำดับตามความสำคัญของความต้องการความจำเป็น โดยระบุความต้องการความจำเป็นที่มีความสำคัญมากที่สุด และมีความเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนาก่อน ซึ่งพิจารณาตามค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ในที่นี้

พบว่า อันดับ 1 คือ ด้านที่ 3 ด้านปัญญาสิกขา รองลงมาคือ ด้านที่ 2 ด้านจิตสิกขา และอันดับสุดท้ายคือ ด้านที่ 1 ด้านศีลสิกขา

1.3 ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน โดยรวม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการจัดสื่อการเรียนการสอนในสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่า ด้านจิตสิกขา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ปัญญาสิกขา และศีลสิกขา ตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการจัดสื่อการเรียนการสอนในสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก และพบว่า ด้านปัญญาสิกขา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ จิตสิกขา และศีลสิกขา ตามลำดับ เมื่อเรียงลำดับตามความสำคัญของความต้องการความจำเป็น โดยระบุความต้องการความจำเป็นที่มีความสำคัญมากที่สุด และมีความเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา ก่อน ซึ่งพิจารณาตามค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ในที่นี้ พบว่า อันดับ 1 คือ ด้านที่ 3 ด้านปัญญาสิกขา รองลงมาคือ ด้านที่ 1 ด้านศีลสิกขา และอันดับสุดท้ายคือ ด้านที่ 2 ด้านจิตสิกขา

1.4 ด้านการนิเทศการเรียนการสอน โดยรวม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการนิเทศการเรียนการสอนในสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่า ด้านจิตสิกขา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ศีลสิกขา และปัญญาสิกขา ตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการนิเทศการเรียนการสอนในสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่า ด้านศีลสิกขา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ปัญญาสิกขา และจิตสิกขา ตามลำดับ เมื่อเรียงลำดับตามความสำคัญของความต้องการความจำเป็น โดยระบุความต้องการความจำเป็นที่มีความสำคัญมากที่สุด และมีความเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา ก่อน ซึ่งพิจารณาตามค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ในที่นี้ พบว่า อันดับ 1 คือ ด้านที่ 1 ด้านศีลสิกขา รองลงมาคือ ด้านที่ 3 ด้านปัญญาสิกขา และอันดับสุดท้ายคือ ด้านที่ 2 ด้านจิตสิกขา

1.5 ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการวัดผลและประเมินผลในสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่า ด้านปัญญาสิกขา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ จิตสิกขา และศีลสิกขา ตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการวัดผลและประเมินผลในสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และพบว่า ด้านปัญญาสิกขา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ศีลสิกขา และจิตสิกขา ตามลำดับ เมื่อเรียงลำดับตามความสำคัญของความต้องการความจำเป็น โดยระบุความต้องการความจำเป็นที่มีความสำคัญมากที่สุด และมีความเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา ก่อน ซึ่งพิจารณาตามค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ในที่นี้ พบว่า อันดับ 1 คือ ด้านที่ 1 ด้านศีลสิกขา รองลงมาคือ ด้านที่ 3 ด้านปัญญาสิกขา และอันดับสุดท้ายคือ ด้านที่ 2 ด้านจิตสิกขา

2. ผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5

เป็นการยกร่างกลยุทธ์โดยมีวิธีการร่างองค์ประกอบส่วนต่าง ๆ ของกลยุทธ์ ดังนี้

วิสัยทัศน์ : เป็นการวางกรอบผลผลิตจากการพัฒนาองค์กรในทิศทางที่จะเกิดขึ้น ของการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขา ผู้วิจัยใช้ข้อมูลของการบริหารงานวิชาการ และหลักไตรสิกขา (อิงตามชื่อการศึกษาวิจัย) พนวกกับมาตรฐานการศึกษาซึ่งเป็นข้อกำหนดเพื่อบริหารงานวิชาการที่ถูกต้องของกระทรวงศึกษาธิการ

พันธกิจ : เป็นสิ่งที่สื่อถึงภารกิจหลักขององค์กร เป็นการวางกรอบและทิศทางในการดำเนินงานขององค์กรเพื่อให้บรรลุถึงวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยวางลำดับของพันธกิจตามความต้องการจำเป็นเร่งด่วนจากผลการวิจัยเชิงปริมาณในส่วนของการความต้องการจำเป็นจากการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่มีดัชนีสูงสุดเรียงตามลำดับ ไปร่างเป็นกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขา ซึ่งจากข้อมูลความต้องการจำเป็นสูงสุดคือด้านการนิเทศการเรียนการสอน รองลงมาคือด้านการจัดการหลักสูตรแผนการเรียนรู้อุทิศด้านการวัดผลและประเมินผล การจัดสื่อการเรียนการสอน และด้านการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ

เป้าประสงค์ : เป็นจุดหมายและผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ผู้วิจัยกำหนดเป้าประสงค์โดยการพิจารณาจากพันธกิจ 5 ข้อ ว่าพันธกิจแต่ละข้อต้องการอะไร และเป้าประสงค์ควรได้อะไร ซึ่งจากการพิจารณาพบเป้าประสงค์ใน 5 ด้าน

ประเด็นยุทธศาสตร์ : เป็นการกำหนดประเด็นหลักที่ต้องการพัฒนาโดยการมุ่งเน้น ประเด็นยุทธศาสตร์ซึ่งเป็นประเด็นที่สามารถทำได้โดยการนำเป้าประสงค์แต่ละข้อมาพิจารณาว่าในเป้าประสงค์แต่ละข้อนั้นหน่วยงานต้องการดำเนินการในประเด็นใดเป็นพิเศษ และหลังจากได้ดำเนินการดังกล่าวเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ต้องการให้เกิดผลการเปลี่ยนแปลงในทิศทางใด

กลยุทธ์ : เป็นการนำข้อมูลผลการวิจัยเชิงปริมาณในส่วนของการความต้องการจำเป็นจากการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่มีดัชนีสูงสุดของรายชื่อ ผู้วิจัยพิจารณาตัดเลือกลำดับดัชนีสูงสุดและรองลงมา และคัดเลือกกลยุทธ์เพิ่มเติมจากข้อมูลเชิงคุณภาพนำไปสร้างเป็นกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขา

ผลจากการพัฒนาร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 มีรายละเอียดของร่างกลยุทธ์มีชื่อว่า ร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 (ร่างกลยุทธ์ฉบับที่ 1) การยกร่างกลยุทธ์ฉบับนี้ มีรายละเอียดของยกร่างที่มีองค์ประกอบของ 1 วิสัยทัศน์, 5 พันธกิจ, 5 เป้าประสงค์, 5 ประเด็นยุทธศาสตร์, 57 กลยุทธ์

ในขั้นตอนการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้นำร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 (ร่างกลยุทธ์ฉบับที่ 1) ให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบและชี้แนะประเด็นเพื่อการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการแก้ไขประเด็นต่าง ๆ ตามข้อแนะนำ และปรับปรุงแก้ไขกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 เป็นการสรุปกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 (สมบูรณ์) ซึ่งสรุปองค์ประกอบได้ 1 วิสัยทัศน์, 5 พันธกิจ, 5 เป้าประสงค์, 5 ประเด็นยุทธศาสตร์, 69 กลยุทธ์

3. ผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5

ผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 เป็นขั้นตอนหลังการแก้ไขข้อแนะนำจากการสนทนากลุ่มแล้ว ผู้วิจัยนำกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ทำการแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจประเมินใน 2 ด้าน คือ ด้านความเป็นไปได้ และความเหมาะสม ซึ่งผลการประเมินพบว่า ความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติ

ธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 อยู่ในระดับมากที่สุด และความเหมาะสมของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 อยู่ในระดับมากที่สุด เช่นกัน

จากผลสรุปกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 ได้ประเด็นกลยุทธ์ 5 ประเด็น คือ

1) การส่งเสริมการนำแผนนโยบายนิเทศการเรียนการสอนไปใช้ในการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขา ซึ่งกลยุทธ์ที่มีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ คือ กลยุทธ์ที่ 1-6 จากองค์ประกอบของกลยุทธ์ 13 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) สนับสนุนให้ผู้บริหารดำเนินการกำหนดนโยบาย และแผนการนิเทศในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง(ศีลสิกขา) (2) สนับสนุนให้ผู้บริหารได้นำความรู้จากการนิเทศการเรียนการสอนมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน(ศีลสิกขา) (3) พัฒนาผู้บริหารให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินการให้มีแผนและคู่มือเพื่อการนิเทศการเรียนการสอน(ปัญญาสิกขา) (4) พัฒนาผู้บริหารให้มีความรู้ความสามารถในการกำหนดนโยบายด้านการนิเทศการเรียนการสอน(ปัญญาสิกขา) (5) พัฒนาผู้บริหารให้มีความมุ่งมั่นส่งเสริม สนับสนุนให้ครูรู้และเข้าใจถึงผลที่เกิดจากการนิเทศการเรียนการสอน(จิตสิกขา) (6) พัฒนาผู้บริหารให้มีความมุ่งมั่นส่งเสริม สนับสนุนให้ครูรู้และเข้าใจแนวคิดด้านการนิเทศการเรียนการสอน(จิตสิกขา) (7) ส่งเสริมการนิเทศการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สมบูรณ์ในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา(ศีลสิกขา) (8) พัฒนาผู้บริหารให้มีความรู้ความสามารถในการกำหนดนโยบายด้านการนิเทศการเรียนการสอน(ปัญญาสิกขา) (9) ส่งเสริมการนิเทศการสอนทุกเทอมในปีการศึกษา(จิตสิกขา) (10) ส่งเสริมการนำผลการนิเทศมาวิเคราะห์ แล้วนำมาเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการวัดการเรียนการสอนของครู(ปัญญาสิกขา) (11) วางแผนจัดทำเครื่องมือการนิเทศ(ศีลสิกขา) (12) ส่งเสริมการนิเทศการเรียนการสอน(จิตสิกขา) (13) ส่งเสริมให้มีคณะกรรมการนิเทศ(ศีลสิกขา)

2) การจัดหลักสูตรแผนการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามหลักไตรสิกขา ที่ตรงตามหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกลยุทธ์ที่มีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ คือ กลยุทธ์ที่ 1-6 จากองค์ประกอบของกลยุทธ์ 13 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) ส่งเสริมให้ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรแผนการเรียนรู้(ปัญญาสิกขา) (2) ส่งเสริมให้ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการกำหนดเป้าหมายของการจัดการหลักสูตรแผนการเรียนรู้(ปัญญาสิกขา) (3) ส่งเสริมให้ผู้บริหาร พยายามในการจัดทำโครงสร้างหลักสูตร(จิตสิกขา) (4) ส่งเสริมให้ผู้บริหารได้การส่งเสริม สนับสนุนให้ครูนำหลักสูตรแผนการเรียนรู้ไปใช้(จิตสิกขา) (5) ส่งเสริมให้ผู้บริหารได้ดำเนินการให้มีกฎระเบียบ และคู่มือการวัดผลประเมินผลหลักสูตรแผนการเรียนรู้(ศีลสิกขา) (6) ส่งเสริมให้ผู้บริหารได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการอย่างต่อเนื่อง(ศีลสิกขา) (7) ส่งเสริมให้ครูนำหลักสูตรแผนการเรียนรู้ไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพตามตารางสอน(ศีลสิกขา) (8) ผู้บริหารมีความมุ่งมั่น พยายามในการจัดทำโครงสร้างหลักสูตร ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูนำหลักสูตรแผนการเรียนรู้ไปใช้(ศีลสิกขา) (9) พัฒนาครูให้รู้และเข้าใจหลักสูตรแกนกลาง(ปัญญาสิกขา) (10) ส่งเสริมการกำหนดเป้าหมายของหลักสูตรโดยมุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ(จิตสิกขา) (11) ส่งเสริมการนิเทศการใช้หลักสูตรแผนการเรียนรู้(ปัญญาสิกขา) (12) ส่งเสริมการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร(จิตสิกขา) (13) ส่งเสริมการวิเคราะห์หลักสูตรและปรับปรุง(จิตสิกขา)

3) การพัฒนามีเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐานตามหลักไตรสิกขา ซึ่งกลยุทธ์ที่มีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ คือ กลยุทธ์ที่ 1-6 จากองค์ประกอบของกลยุทธ์ 10 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) ส่งเสริมการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน (2) ส่งเสริมให้ผู้บริหารได้ดำเนินการให้มีกฎระเบียบ และคู่มือการวัดผลและประเมินผลตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการอย่างต่อเนื่อง(ศีลสิกขา) (3) พัฒนาผู้บริหารให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานด้านการวัดผลและประเมินผล(ปัญญาสิกขา) (4) พัฒนาผู้บริหารให้มีความรู้ความสามารถในการส่งเสริม สนับสนุนการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ(ปัญญาสิกขา) (5) พัฒนาผู้บริหารให้มีความมุ่งมั่นดำเนินการวัดผลและประเมินผลเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน(จิตสิกขา) (6) พัฒนาผู้บริหารมีความมุ่งมั่นให้มีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง(จิตสิกขา) (7) ส่งเสริมการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน(ศีลสิกขา) (8) พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตรจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา(ศีลสิกขา) (9) ส่งเสริมให้ครูวัดผลประเมินผลเองตามตัวชี้วัด(ปัญญาสิกขา) (10) ส่งเสริมกิจกรรมการสอบเก็บคะแนนร่วมกัน(ปัญญาสิกขา)

4) การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและเหมาะสมต่อผู้เรียนตามหลักไตรสิกขา ซึ่งกลยุทธ์ที่มีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ คือ กลยุทธ์ที่ 1-6 จากองค์ประกอบของกลยุทธ์ 11 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) พัฒนาผู้บริหารให้มีความรู้ความสามารถในการจัดสื่อการเรียนการสอน(ปัญญาสิกขา) (2) พัฒนาผู้บริหารให้มีความรู้ความสามารถในการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษาไปใช้กับการเรียนการสอน(ปัญญาสิกขา) (3) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำสื่อและนวัตกรรมไปใช้กับการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง(ศีลสิกขา) (4) สนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้เข้าถึงความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตร(ศีลสิกขา) (5) ส่งเสริมให้ครูมีความมุ่งมั่นในการนำเทคโนโลยีทางการศึกษาไปบูรณาการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ(จิตสิกขา) (6) ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นให้ครูผลิตสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ(จิตสิกขา) (7) ส่งเสริมให้ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นพัฒนาหนังสือตำราและสื่อที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสถานศึกษา(จิตสิกขา) (8) พัฒนาให้มีห้องเรียนอัจฉริยะห้องเรียน Smart Classroom ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องสมุดโปรเจกเตอร์เครือข่ายอินเตอร์เน็ตที่มีคุณภาพ (9) ส่งเสริมการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอก อาทิ ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น(ปัญญาสิกขา) (10) ส่งเสริมการจัดสรรงบประมาณในการบำรุง รักษาเครื่องมือ สื่อการเรียนการสอน(ศีลสิกขา) (11) พัฒนาหนังสือตำราและสื่อที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสถานศึกษา(ศีลสิกขา)

5) การพัฒนารูปแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพตามหลักไตรสิกขา ซึ่งกลยุทธ์ที่มีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ คือ กลยุทธ์ที่ 1-6 จากองค์ประกอบของกลยุทธ์ 22 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) พัฒนาผู้บริหารให้มีความรู้ความสามารถในการจัดเรียนการสอนโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดค้นด้วยตนเอง(ปัญญาสิกขา) (2) พัฒนาผู้บริหารให้มีความรู้ความสามารถในการจัดเรียนการสอนโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ด้วยตนเอง(ปัญญาสิกขา) (3) พัฒนาผู้บริหารให้มีความมุ่งมั่นดำเนินการให้มีคู่มือเพื่อการจัดการเรียนการสอน(จิตสิกขา) (4) พัฒนาผู้บริหารให้มีความมุ่งมั่นส่งเสริม สนับสนุนให้ครูรู้และเข้าใจถึงผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนจากการจัดการเรียนการสอน(จิตสิกขา) (5) ส่งเสริมแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อเป็นเครื่องมือพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร(ศีลสิกขา) (6) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำเทคโนโลยีทางการศึกษาไปใช้กับการเรียนการสอน(ศีลสิกขา) (7) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำเทคโนโลยีทางการ

ศึกษาไปใช้กับการเรียนการสอน(ศีลสิกขา) (8) ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยความมุ่งมั่น(จิตสิกขา) (9) พัฒนาให้ครูรู้และเข้าใจถึงผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนจากการจัดการเรียนการสอนด้วยความมุ่งมั่น (จิตสิกขา) (10) พัฒนาให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดค้นคว้าด้วยตนเอง(ปัญญาสิกขา) (11) พัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ(ปัญญาสิกขา) (12) ส่งเสริมกิจกรรมเพื่อการพัฒนาผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง(ศีลสิกขา) (13) ส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายตามบริบทของรายวิชา(ศีลสิกขา) (14) สนับสนุนการจัดให้ชุมชนมีบทบาทในการให้ความรู้(ศีลสิกขา) (15) ส่งเสริมให้ครูมีความมุ่งมั่นในการอบรมพัฒนาตนเองและนำความรู้ไปต่อยอดการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน(จิตสิกขา) (16) ส่งเสริมให้ครูสอนตรงตามสาระวิชา(ศีลสิกขา) (17) ส่งเสริมให้ครูผู้สอนวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคลเพื่อจัดการเรียนการสอนตามความแตกต่างของผู้เรียน (18) ส่งเสริมการยึดหลักการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน(จิตสิกขา) (19) ส่งเสริมการช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญาด้านการอ่าน การเขียน(ปัญญาสิกขา) (20) สนับสนุนให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถของตนเองผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน(จิตสิกขา) (21) พัฒนารูปแบบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองให้กับผู้เรียน(ปัญญาสิกขา) (22) พัฒนาทักษะในการเผชิญปัญหาและแก้ปัญหาได้อย่างรอบคอบให้กับผู้เรียนเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิต(ปัญญาสิกขา)

อภิปรายผล

1) จากผลการวิจัยการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการเรียนการสอน ของความต้องการจำเป็นพบว่า สนับสนุนให้ผู้บริหารดำเนินการกำหนดนโยบาย และแผนการนิเทศในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง(ศีลสิกขา) พัฒนาผู้บริหารให้มีความรู้ความสามารถการดำเนินการให้มีแผนและคู่มือเพื่อการนิเทศการเรียนการสอน(ปัญญาสิกขา) และพัฒนาผู้บริหารให้มีความมุ่งมั่นส่งเสริม สนับสนุนให้ครูรู้และเข้าใจถึงผลที่เกิดจากการนิเทศการเรียนการสอน(จิตสิกขา) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การนิเทศการเรียนการสอนมีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน พัฒนาครูผู้สอน ให้เกิดความพร้อมใน 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญาได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ อนัญญา ทาระธรรม ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนากลยุทธ์ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียนโรงเรียนวัดหินแร่ (เหมยากรนุสรณ์) อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก” ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียน ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ คือ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ การพัฒนาคุณภาพครูและนักเรียน การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน¹⁴ ดังนั้น ผู้บริหารควรมุ่งมั่นส่งเสริมการนิเทศการเรียนการสอนให้แก่ครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

¹⁴ อนัญญา ทาระธรรม, “การพัฒนากลยุทธ์ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียนโรงเรียนวัดหินแร่ (เหมยากรนุสรณ์) อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก”, รายงานวิจัย , (สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษานครนายก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2558).

2) จากผลการวิจัยการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการหลักสูตรแผนการเรียนรู้ มีความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมให้ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรแผนการเรียนรู้(ปัญญาศึกษา) พยายามในการจัดทำโครงสร้างหลักสูตร(จิตศึกษา) ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูนำหลักสูตรแผนการเรียนรู้ไปใช้(จิตศึกษา) และดำเนินการพัฒนาหลักสูตรแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการอย่างต่อเนื่อง(ศีลศึกษา) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ โชติ แยมแสง ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาปทุมวันในจังหวัดปทุมธานี” พบว่า สภาพการดำเนินงานด้านวิชาการส่วนมากใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ การจัดตารางสอนเป็นการจัดตารางกิจกรรมพัฒนาเด็กโดยเน้นกิจกรรมฝึกเรื่อง คุณธรรม จริยธรรม โดยชุมชนมีส่วนร่วม เน้นครูมีคุณวุฒิด้านปฐมวัย มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี¹⁵ ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูนำหลักสูตรแผนการเรียนรู้ไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ

3) จากผลการวิจัยการบริหารงาน ด้านการวัดผลและประเมินผล ของความต้องการจำเป็น พบว่า ส่งเสริมการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน พัฒนาผู้บริหารให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานด้านการวัดผลและประเมินผล(ปัญญาศึกษา) และพัฒนาผู้บริหารให้มีความมุ่งมั่นดำเนินการวัดผลและประเมินผลเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน(จิตศึกษา) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การวัดผลประเมินผลเป็นเครื่องมือที่จะสะท้อนให้ทราบถึงระดับของการพัฒนาในวิชาการ แต่ขณะเดียวกัน เครื่องมือที่ใช้วัดนั้นต้องมีความเที่ยงตรงและแม่นยำ ดังนั้น ผู้บริหารควรพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้ตามมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ อำนาจ บัวศิริ ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง “กระบวนการสร้างภาวะผู้นำด้วยหลักไตรสิกขา” พบว่า กระบวนการสร้างภาวะผู้นำด้วยหลักไตรสิกขา ควรฝึกการใช้ปัญญาที่พร้อมจะแก้ไขปัญหามาสามารถคิดประยุกต์ ปรับปรุง สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ได้¹⁶

4) จากผลการวิจัยการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน ตามความต้องการจำเป็น พบว่า ควรพัฒนาผู้บริหารให้มีความรู้ความสามารถในการจัดสื่อการเรียนการสอน(ปัญญาศึกษา) พัฒนาผู้บริหารให้มีความรู้ความสามารถในการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษาไปใช้กับการเรียนการสอน(ปัญญาศึกษา) และส่งเสริมให้ครูมีความมุ่งมั่นในการนำเทคโนโลยีทางการศึกษาไปบูรณาการพัฒนาลือการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ(จิตศึกษา) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เทคโนโลยี สื่อนวัตกรรมเข้ามามีบทบาทต่อการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรมุ่งมั่นที่จะสรรหาเทคโนโลยีและสื่อที่ทันสมัยมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน อันจะพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพทางการเรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ สุรพล พิมพ์สอน และคณะ ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41” พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

¹⁵ โชติ แยมแสง, “กลยุทธ์การดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาปทุมวันในจังหวัดปทุมธานี”, *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2556).

¹⁶ อำนาจ บัวศิริ, “กระบวนการสร้างภาวะผู้นำด้วยหลักไตรสิกขา”, *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2561) : 27.

เขต 41 ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์หลัก 11 กลยุทธ์รอง ยุทธศาสตร์หลัก ได้แก่ พัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับชาติและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พัฒนาศักยภาพครูผู้สอนในการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21¹⁷ ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้สื่อเทคโนโลยีและเสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น การจัดสื่อการเรียนการสอนควรสอดคล้องกับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

5) จากผลการวิจัยการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ตามความต้องการจำเป็น พบว่า ควรพัฒนาผู้บริหารให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดค้นคว้าด้วยตนเอง(ปัญญาธิกา) ส่งเสริมแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อเป็นเครื่องมือพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร(ศีลสิกขา) และส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำเทคโนโลยีทางการศึกษาไปใช้กับการเรียนการสอน(ศีลสิกขา) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคคลคือครูผู้สอน วัสดุอุปกรณ์อันเป็นสิ่งอำนวยความสะดวก วิธีการสอนล้วนแล้วมีส่วนผลักดันให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ Ashworth, Allan and Harvey, Roger C. ที่ได้ศึกษาเรื่อง “การประเมินคุณภาพในการส่งเสริมการศึกษาระดับอุดมศึกษา” โดยได้นำเสนอแนวคิดการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพว่าจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบด้านปัจจัยตัวบั่น ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และด้านผลลัพธ์ ได้แก่ คณาจารย์ สิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุอุปกรณ์ การสอน ผลสัมฤทธิ์ การจัดการและการควบคุมคุณภาพ และนิสิตนักศึกษา¹⁸

6) จากผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 ที่มีผลการประเมินความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด และผลประเมินความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 ตามที่ผู้วิจัยนำเสนอนี้ สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานวิชาการได้ ซึ่งได้สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ พระครูปลัดตอเนก ปุณฺณวุฑฺโฒ (แก้วดวงดี) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5” พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการบริหารตามหลักไตรสิกขา ใน 4 ด้าน คือ ด้านความถูกต้องของรูปแบบ ด้านความเหมาะสมของรูปแบบ ด้านความเป็นไปได้ของรูปแบบ และด้านประโยชน์ของรูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน¹⁹

¹⁷ สุรพล พิมพ์สอน และคณะ, “กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41”, **วารสารครุศาสตร์**, ปีที่ 42 ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม-กันยายน, 2557) : 56.

¹⁸ Ashworth, Allan and Harvey, Roger C., **Assessing Quality in Further and Higher Education**, (London: Jessica Kingsley Publishers, 1994), p. 7-14.

¹⁹ พระครูปลัดตอเนก ปุณฺณวุฑฺโฒ (แก้วดวงดี), “รูปแบบการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5”, **ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2561), หน้า ก.

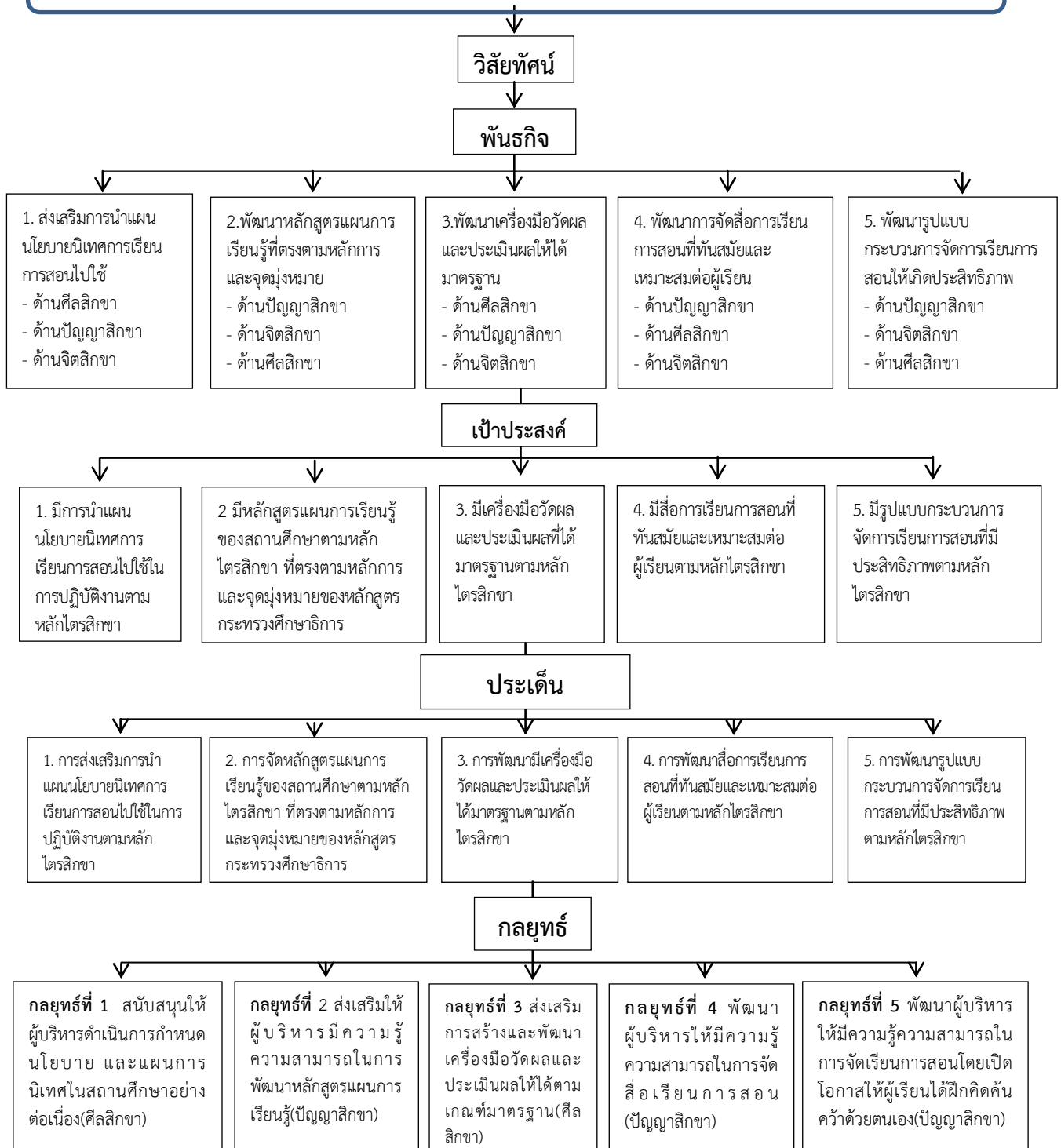
7) จากผลการวิจัยของการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 ทำให้ได้รูปแบบของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 ฉบับสมบูรณ์ ที่มีองค์ประกอบของ 1 วิสัยทัศน์, 5 พันธกิจ, 5 เป้าประสงค์, 5 ประเด็นยุทธศาสตร์, 69 กลยุทธ์ จากผลการวิจัยสะท้อนได้ว่าการบริหารงานวิชาการสามารถนำหลักไตรสิกขามาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ พระอุทัยปริยัติโกศล (เสถียร ยอดสังวาลย์) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการตามหลักไตรสิกขาของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ในจังหวัดภาคกลาง” พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการตามหลักไตรสิกขา พบว่า รูปแบบการบริหารด้านวิชาการตามหลักศีล 4 แนวทาง ตามหลักสมาธิ 5 แนวทาง ตามหลักปัญญา 3 แนวทาง และรูปแบบการบริหารด้านบุคลากรตามหลักศีล 4 แนวทาง ตามหลักสมาธิ 4 แนวทาง ตามหลักปัญญา 3 แนวทาง 3) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการตามหลักไตรสิกขา ทั้ง 4 ด้าน มี 3 รูปแบบในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด²⁰

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยสรุปองค์ความรู้ที่สังเคราะห์ได้จากการวิจัย ถึงกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 เป็นแผนภาพได้ดังนี้

²⁰ พระอุทัยปริยัติโกศล (เสถียร ยอดสังวาลย์), “รูปแบบการบริหารจัดการตามหลักไตรสิกขาของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ในจังหวัดภาคกลาง”, *ดุสิตนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), 2561.

กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) จากผลการศึกษาวิจัยที่แสดงถึงความต้องการจำเป็นเร่งด่วนในการนำแผนนโยบายนิเทศการเรียนการสอนไปใช้ในการปฏิบัติงานตามหลักไตรสิกขา ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐที่ดูแลระบบการศึกษา ควรดำเนินการพัฒนางานวิชาการด้านนิเทศการเรียนการสอน และส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้นำไปใช้เพื่อการบริหารงานวิชาการด้วยคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับอย่างเต็มประสิทธิภาพ

2) จากผลการวิจัยถึงเป้าหมายของการจัดการหลักสูตรแผนการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามหลักไตรสิกขา ที่ตรงตามหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรแผนการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาไปประยุกต์ใช้กับการบริหารงานวิชาการอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) จากผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาที่มีผลความเป็นไปได้และความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จึงมีประสิทธิภาพที่ผู้บริหารของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 และเขตอื่นควรนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานวิชาการ

2) ผู้บริหารของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 และเขตอื่น ที่นำกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการ ควรศึกษาหลักการในรายละเอียดของกลยุทธ์ให้เข้าใจเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) การวิจัยในครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาหลักไตรสิกขาในเชิงปฏิบัติหรือเชิงทดลอง เพื่อให้เกิดประจักษ์ภาพในการปฏิบัติยิ่งขึ้น

2) ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติในด้านการนิเทศการเรียนการสอน ด้วยเป็นความต้องการจำเป็นเร่งด่วนของการศึกษาที่พบในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- โชติ แยมแสง. “กลยุทธ์การดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาปทุมวันในจังหวัดปทุมธานี”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2556.
- บุญมี แทนแก้ว. **จริยศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2539.
- พระครูปลัดอเนก ปุณฺณวุฒโธ แก้วดวงดี. “รูปแบบการบริหารตามหลักไตรสิกขาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5”. **ดุสิตบัณฑิตศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2561.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต). “หลักแม่บทของการพัฒนาตน” **รวมธรรม สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตฺโต)**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : [https://www.payutto.net/book-content/\[1 ธันวาคม 2563\]](https://www.payutto.net/book-content/[1 ธันวาคม 2563]).
- “พระราชบัญญัติ การศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562”. **ราชกิจจานุเบกษา**. 136 (เมษายน 2562) : 12-13.
- พระอุทัยปริยัติโกศล เสถียร ยอดสังวาลย์. “รูปแบบการบริหารจัดการตามหลักไตรสิกขาของศูนย์ศึกษาพระพุทธรูปศาสนาวันอาทิตย์ในจังหวัดภาคกลาง”. **ดุสิตบัณฑิตศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2561.
- รมณี เหลี่ยมแสง. “กลยุทธ์การบริหารจัดการการเรียนรู้ตามแนวทางทางสะเต็มศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน”. **วิทยานิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2561.
- โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5. **รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2563**. รวบรวมสรุปโดย พระศราวุธ วชิรปัญญา (ทวีชัย). สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5, 2564.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. **รายงานข้อมูลโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: กองพุทธศาสนา, 2556.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. **รายงานข้อมูลโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: กองพุทธศาสนา, 2552.

สุรพล พิมพ์สอน และคณะ. “กลยุทธ์การพัฒนาคูณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41”. **วารสารครุศาสตร์**. ปีที่ 42 ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2557) : 56.

อนัญญา ทาระธรรม. “การพัฒนากลยุทธ์ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของนักเรียนโรงเรียนวัดหินแร่ (เหมยากรนุสรณ์) อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก”. **รายงานวิจัย**. สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา นครนายก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2558.

อำนาจ บัวศิริ. “กระบวนการสร้างภาวะผู้นำด้วยหลักไตรสิกขา”. **วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์**. ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2561): 27.

Ashworth, Allan and Harvey, Roger C. **Assessing Quality in Further and Higher Education**. London: Jessica Kingsley Publishers, 1994.

Patin, J. L. “The administrative behavior of the junior high school principal”. **dissertation abstracts international**. Vol.30 (No.4) (1969): 1373-A.

Ross, M.L. “A Comparative Case Study of Teacher Participation in Planning in Three Types of Decentralization Schools”. **Ph.D. Dissertation**. State University of New York at Buffalo, U.S.A., 1997.

